

Beteja në mes

“Jeta dhe
nevojave
të pacientëve”





Rreth Institutit Columbus

Instituti Columbus është organizatë e pavarur, joqeveritare, joprotabile dhe kërkimore, që mbledh rreth vetes hulumtues e kontribuues të tjerë nga fusha ekonomike, politike dhe shoqërore në Kosovë, me qëllim promovimin e filozofisë politike dhe shoqërore të lirisë, demokracisë dhe barazisë në Kosovë.

Shënim: Instituti Columbus është anëtar i koalicionit për Hapje të të Dhënave dhe llogaridhënie në Prokurim Publik - Pro Open, mbështetur nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur - KFOS.

Kjo analizë është pjesë e programit "Pro Open". Pikëpamjet e shprehura në këtë analizë janë të Institutit Columbus dhe nuk paraqesin medoemos pikëpamjet e Fondacionit të Kosovës për Shoqëri të Hapur - KFOS.

Asnjë pjesë e këtij materiali nuk mund të printohet, kopjohet, shumëfishohet në çdo formë elektronike ose të shtypur, ose në çdo formë të shumëfishimit tjetër pa pajtimin e institutit "Columbus".

Tryeza e organizuar mbi analizën "Beteja mes "listës së dëshirave" dhe nevojave të pacientëve" është përkrahur nga Fondacioni "Friedrich Ebert" dhe platforma "Kosova që duam".

Analizë:

Beteja mes "listës së dëshirave" dhe nevojave të pacientëve

Autore:

Saranda Ramaj - Hulumtuese në Institutin Columbus

Dizajni:

Faton Hasimja

Lektura:

Saranda Buzhala

Shtypi:

KOHA Print

Menaxher i programit:

Dardan Selimaj

Tetor 2018

Prishtinë, Republika e Kosovës

**Beteja
në mes**

“listës së
dëshirave”

dhe

nevojave

të pacientëve

Përmbajtja

Shkurtesat	4
Përmbledhje ekzekutive	5
Nevoja për revidimin e Listës Esenciale	5
Rreziqet nga revidimi i LE-së	6
“Problemi” nga insulina	7
Rekomandimet	7

Shkurtesat:

AKPPM - Agjencia Kosovare për Produkte dhe Pajisje Mjekësore;

LE - Lista Esenciale e Barnave;

OBSh - Organizata Botërore e Shëndetësisë;

QKUK - Qendra Klinike Universitare e Kosovës;

MSh - Ministria e Shëndetësisë.

Përmbledhje ekzekutive

Një nga çështjet më të rëndësishme të secilit vend është krijimi i një Liste Esenciale, e cila do të garantonte furnizim të rregullt të spitaleve publike me barna dhe material shpenzues. Një nga çështjet më të diskutueshme në vend, sa i përket shëndetësisë, është Lista Esenciale për barna dhe material shpenzues. Përveç kritikave për revidim (ndryshim) të rrallë të kësaj liste, kritikët janë të drejtuar edhe në atë se Lista Esenciale në Kosovë më shumë bëhet për apetite të kompanive farmaceutike se sa një listë që do t'i përmbushte nevojat e pacientëve. Ministria e Shëndetësisë aktualisht është në fazën e revidimit të Listës Esenciale. Instituti "Columbus" është duke monitoruar të gjitha aktivitetet që lidhen me revidimin e Listës Esenciale. Kjo analizë do të sjellë çështjet kryesore që duhen adresuar deri në listën finale të barnave, listë e cila do të jetë e obligueshme që të përmbushet 100 për qind nga Qeveria e Kosovës. Një pjesë e rëndësishme do t'i dedikohet rrezikut që Lista Esenciale e barnave dhe materialit shpenzues që do të bëhej të bazohet në interesat e kompanive të fuqishme farmaceutike, dhe në këtë mënyrë të mos i plotësojë nevojat e pacientëve, të cilët marrin shërbime në spitale publike e në qendra të shëndetësisë primare.

Nevoja për revidimin e Listës Esenciale

Në vitin 2013 për herë të fundit Ministria e Shëndetësisë e ka reviduar Listën Esenciale. Një proces i ri i revidimit ka nisur në gusht të këtij viti. Një "komision gjigant" prej 46 personave do përcaktojë produktet që do të jenë pjesë e Listës Esenciale dhe se si do të shpenzohen 32 milionë euro. Përkundër se është një komision i madh dhe sipas Ministrisë së Shëndetësisë edhe gjithëpërfshirës, nga gjitha mbledhjet e mbajtura asnjëherë nuk kanë marrë pjesë të gjithë anëtarët e komitetit për revidim¹. Fillimisht, ky proces nuk është sqaruar mirë për anëtarët e komitetit. Gjatë monitorimit të takimeve të mbajtura deri tash, "Columbus" ka vërejtur që disa nga anëtarët e komisionit nuk e kanë kuptuar mirë rolin e tyre në revidimin e Listës Esenciale. Ministria e Shëndetësisë me iniciativë (rekomandim) të Organizatës Botërore të Shëndetësisë ka "kushtëzuar" anëtarët e komitetit për revidim që të nënshkruajnë deklaratë nën betim, përmes së cilës garantojnë që nuk kanë asnjë lloj konflikti të interesit për të qenë pjesë e këtij komiteti. Pasi deklaratat janë nënshkruar disa anëtarë të komisionit janë tërhequr nga komiteti, për shkak se vet e kanë vlerësuar se pjesëmarrja e tyre përbën konflikt interesi². Në disa situata për disa anëtarë të komitetit ka qenë e papërshtatshme të jenë pjesë e komitetit për revidim, ani pse detyrat e tyre në sistemin publik shëndetësor janë shumë relevante. Janë disa anëtarë të cilët kanë rezistuar dhe kanë shprehur dëshirë që të mos jenë pjesë e këtij komiteti. Pa ndonjë argument, papajtueshmëri të hapur për të qenë pjesë e këtij komisioni, ka shprehur drejtoresha e Barnatores Qendrore ani pse roli i saj është shumë i rëndësishëm në hierarkinë e hallkave në "farmaceutikën publike"³. Përveç saj, anëtarë të tjerë të komisionit kanë dhënë dorëheqje me arsye të paargumentuara, por që janë thirrur në "arsye personale". Instituti "Columbus" e vlerëson shqetësues edhe mospjesëmarrjen e rregullt të anëtarëve të komisionit në mbledhje. Nga takimet, të cilat janë monitoruar nga "Columbus" prej 46 anëtarëve më së shumti kanë qenë pjesëmarrës disa nga anëtarët e komitetit pa e kuptuar rëndësinë e madhe që kanë mbledhjet e komitetit, kanë deleguar kolegë nga klinikat ose qendrat mjekësore që përfaqësojnë, ani pse një gjë e tillë pas disa delegimeve në takimet e para është ndaluar nga sekretari i MSh-së, Naim Bardiçi. Nevoja për një listë të re esenciale është e domosdoshme për të mundësuar stabilitetin me furnizim me barna nga ana e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Fondit të Sigurimeve Shëndetësore për spitale publike e qendra të mjekësisë familjare. Lista Esenciale aktuale sipas institutit "Columbus" ka dëshmuar disa probleme që në mënyrë direkte kanë ndikuar në një formë ose tjetër. Një nga problemet kryesore ka qenë futja në listë e produkteve shumë të shtrenjta ani pse Ministria e Shëndetësisë atë kohë e pati deklaruar se futja e produkteve të shtrenjta garanton trajtim më të mirë të pacientëve. MSh-ja për procesin që është duke u zhvilluar ka bërë me dije që do të jetë e kujdesshme sidomos kur bëhet fjalë për produktet e patentuara⁴. Ky institucion do të mundohet të reduktojë numrin e produkteve të tilla që do të përfshijë në listë edhe për të bërë listën gjithëpërfshirëse, e edhe për të shmangur produktet e sapo dala në treg e që ende nuk ka mendime të dyta të pavarura për to, përveç mendimeve të kompanive prodhuese. Përzgjedhja e barnave esenciale sipas OBSH-së, gjithmonë duhet të bazohet në prova të vlefshme shkencore. Duhet të zgjidhen vetëm ato barna për të cilat ka të dhëna të konfirmuara dhe adekuate mbi efikasitetin dhe sigurinë bazuar në studimet klinike⁵. Një tjetër problem është përfshirja në listë e produkteve, por për të cilat MSh-ja ka dështuar të sigurojë ofertues. Kështu Lista Esenciale aktuale ka një numër të madh të produkteve që ani pse janë pjesë e listës nuk janë arritur të kontraktohen asnjëherë. Vetëm nëse shihet lista e citostatikëve aktual që janë pjesë e Listës Esenciale nuk janë kontraktuar kurrë ose janë siguruar vetëm përmes donacioneve nga organizata ndërkombëtare ose institucione ndërkombëtare. Kështu nga 58 citostatikë rreth 20 nuk përdoren fare nga QKUK-ja si institucioni i vetëm që ka shërbimin e Onkologjisë. Kjo klinikë ka përdorur fare pak produkte si: Vinblastin, Melfalan, Mercaptopurin, Mesna, Daunorubicin⁶. Një gjë e tillë sipas zyrtarëve të ShSKUK-së ndodh për shkak të përfshirjes në listë të produkteve për të cilat nevoja është e vogël e kështu kompanitë farmaceutike nuk shohin leverdi që të marrin pjesë në tenderë⁷.

¹ Nga të dhënat e monitorimit të takimeve të komitetit për revidim të Listës Esenciale nga instituti "Columbus"

² Dorëheqjet janë bërë të ditura në mbledhjen e dytë të komitetit me datën 06.09.2018 ndërsa me pas emrat e ri janë futur me vendim të ministrit Uran Ismaili

³ Në po këtë mbledhje ka dhënë dorëheqje nga komiteti, Arjeta Stanovci - drejtoreshë e Barnatores Qendrore

⁴ Intervistë për Columbus dhe KTV - ministri i shëndetësisë Uran Ismaili - dt.17.10.2018

⁵ http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/68925/EIP_GPE_EQC_2003_1.pdf;jsessionid=9B45FB52EAF3151AC5B470C4C9523563?sequence=1

⁶ Të dhënat e ShSKUK-së me produktet e kontraktuara

⁷ Drejtori i Klinikës së Onkologjisë, Ekrem Hyseni për institutin "Columbus" - dt.17.10.2018

Rreziqet që mund ta përcjellin revidimin e LE-së

Nga diskutimet e bëra deri më tash në takimet e komitetit për revidimin e Listës Esenciale debati kryesor është për koston e produkteve që duhet të futen në këtë listë. Mbështetëse e revidimit të LE-së është Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSH). Tre ekspertë të këtij institucioni kanë vizituar në tetor të këtij viti Kosovën dhe kanë mbajtur ligjërata interaktive për tri ditë me komitetin për revidim. Ajo çfarë ka dalë pas këtyre ditëve e që ka qenë “pikë e nxehtë” që mund të identifikohet nga bisedat interaktive mes komitetit të revidimit dhe ekspertëve të OBSH-së lidhen me barnat e Klinikës së Onkologjisë - citostatikët dhe barnat e diabetikëve - insulinat. Insulinat dhe citostatikët marrin pjesën kryesore të buxhetit të barnave. Ministria e Shëndetësisë deri në vitin 2018 ka pasur një buxhet historik prej 21 milionë eurosh⁸. Nga ky vit buxheti është rritur për disa milionë. Në total sillet rreth 32 milionë për tri nivelet e shëndetësisë publike. Tek barnat për spitalet sekondare dhe qendrën terciare pjesën më të madhe të buxhetit e marrin citostatikët. Sipas të dhënave të ShSKUK-së, citostatikët marrin 40 për qind të buxhetit⁹. Një analizë e para 5 vjetëve e MSH-së përcaktonte se nëse buxheti i MSH-së do të rritej në më shumë se 30 milionë euro nevojat e spitaleve për barna dhe material shpenzues do të plotësoheshin për 100 për qind. Caktimi i prioritetëve është shumë i rëndësishëm sidomos në rastin e furnizimit me barna dhe material shpenzues, prandaj duke u nisur nga këto vështirësi OBSH-ja ka futur në përdorim VEN analizën (Vital, Esencial and Nonesencial or Neccesary / shq. Jëtiqe, esenciale dhe joesenciale dhe e domosdoshme). Duke qenë se nevojat për trajtimin e pacientëve në të gjitha institucionet janë shumë të larta, fillimisht edhe profesionistët shëndetësorë kanë pasur hezitime për sasinë e barnave apo materialit që e kanë kërkuar, por më tej meqë të gjitha kërkesat kanë arritur rreth 30 milion euro është aplikuar metodologjia VEN në mënyrë që Ministria e Shëndetësisë të sigurojë barnat e kategorisë së parë për 100% të nevojave¹⁰. Sipas kësaj analize të vitit 2013, nëse shteti do të ndante rreth 8 milionë euro për citostatikë (barna për trajtimin e kancerit), kjo vlerë e propozuar nga vitit 2013 është pothuajse e arritur në vitin 2018 por furnizimi 100 për qind për pacientët e sëmurë me kancer ende nuk po bëhet. Planifikimi i vitit 2013 do të mund të tejkalonte pritjet e atëhershme duke e pasur parasysh që disa produkteve të patentuara u ka skaduar patenta. Patentat zakonisht ndikojnë që çmimet e barnave të caktuara të jenë të larta, për shkak se kompania e cila e ka nxjerr në treg një produkt të caktuar është e mbrojtur nga produktet biogjenerike për një periudhë kohore 10, 15 apo edhe 20 vjeçare. Zakonisht këto produkte dalin me çmime shumë të shtrenjta në shitje dhe pastaj vazhdojnë me një trend të uljes së çmimit, deri sa nuk skadon patenta, ku në shprehje vijnë barnat biogjenerike të cilat ndikojnë që çmimet të ulen në mënyrë të ndjeshme. Zgjedhja e barnave esenciale varet nga shumë faktorë, siç është modeli i sëmundjeve mbizotëruese; objektet e trajtimit; trajnimin dhe përvojën e personelit; burimet financiare; dhe faktorët gjenetikë, demografikë dhe mjedisorë¹¹. Ani pse produktet e patentuara sidomos citostatikët janë të pranishëm në çdo listë esenciale është shumë e rëndësishme që përzgjedhja e produkteve të bëhet nën patentë dhe duke argumentuar arsyeshmërinë ekonomike në raport me përfitimet shëndetësore të pacientëve. Kësisoj në Listën Esenciale të OBSH-së kanë qenë tri produkte (citostatikë) të patentuara derisa vetëm dy produkte të vitit 2015 të kësaj liste kanë pasur patentë në Evropë. Këto produkte janë produkti Imatinib (të cilit tashmë i ka skaduar patenta) dhe produkti Bendamustine. Në Listën Esenciale të vitit 2013 që është aktuale edhe sot Kosova ka pasur një numër shumë me të madh të produkteve të patentuara tek kategoria e citostatikëve. Një pjesë të këtyre produkteve tashmë u ka skaduar patenta. Kësisoj në paragrafët në vijim po japim disa nga produktet prej kategorisë së citostatikëve që kanë qenë ose janë të patentuara ende e që janë futur në LE, në revidimin e fundit. Rituximab (100 mg) - ky medikament përdoret për trajtim të kancerit të sistemit të bardhë të gjakut, leukeminë dhe limfomat. Ky produkt është në LE. Për këtë produkt vetëm një operator ekonomik për vite të tëra ka ofertuar vetëmnjë operator, i cili për shkak të posedimit të patentës ishte edhe fituese (kompania Mediatech). Trastuzumab parandalon rrezikun e përsëritjes së kancerit të gjirit. Vlera për njësi e këtij medikamenti në vitin 2013 ka qenë 1,550 euro dhe vlera totale e kontratës ishte 2,480,000 euro. Tregtar për Trastuzumab është Herceptina, i cili është edhe medikamenti më i shtrenjtë i kontraktuar nga MSH-ja. Edhe ky produkt ishte nën patentë nga kompania prodhuese Roche, e mbrojtur në Evropë deri në vitin 2015, në Amerikë deri në vitin 2019. Capecitabine - një medikament kemoterapeutik që përdoret për trajtimin e kancerit të gjirit dhe kancerit të zorrëve. Ky produkt kur është futur në LE herën e fundit kur është reviduar po ashtu ka qenë nën patentë. Çmimi për njësi atëherë ishte 2.33 euro, ndërsa vlera totale përfshinte shumën prej 349,500 euro. Bevacizumab - ky medikament përdoret për të trajtuar lloje të ndryshme të kancerit siç është kanceri i zorrëve, gjirit, mushkërive dhe llojeve të caktuara të kancerit të trurit. Çmimi për njësi i këtij medikamenti në vitin 2013 pasi ishte reviduar LE-ja dhe ishte futur si produkt esencial ishte 309 euro, ndërsa vlera totale e këtij lloji ishte 1,112,400 euro. Edhe ky produkt atëherë ishte nën patentë. Ani pse në këtë analizë nuk është subjekt kostoja financiare e produkteve të blera nga viti 2013 deri në vitin 2018, të dhënat e publikuara për vite me radhë nga mediat dhe organizatat e Shoqërisë Civile gjejnë lidhje me zvogëlimin e sasisë së përdorimit dhe skadimit të patentave për produkte mjekësore. Kësisoj nëse analizohet kontraktimi i produktit Rituximab 100 mg nga viti 2012 deri në vitin 2015 janë evidente ndryshimet në kontraktimin e këtij produkti para dhe pas skadimit të patentës. Rituximabit të 100 miligramëve i ka skaduar patenta në vitin 2013. Rituximab 100 mg - Çmimi i një rituximabi të dozës 100 miligramë ka lëvizur rreth 230 euro. Klinika në vitin 2011 kishte planifikuar 620 njësi të këtij lloji bari. Nga to janë blerë 597 ampula. Për këtë sasi janë shpenzuar rreth 137,310 euro. Një vit më vonë planifikimi është rritur për 50 për qind. Në këtë vit kjo klinikë ka planifikuar 1.120 ampula për 890 nga to MSH-ja kishte paguar. Pa ndonjë rritje të madhe të numrit të pacientëve për këtë produkt në vitin 2012 janë shpenzuar 204,700 euro apo rreth 70 mijë euro më shumë se në vitin paraprak. Në vitin 2013 ka pasur rënie në planifikim. Pikërisht në vitin kur produktit pritej t'i skadojë patenta janë planifikuar 800, ndërsa MSH-ja ka arritur t'i furnizojë me 360¹².

⁸ <https://www.evropaelire.org/a/barnat-esenciale-ministria-e-shendetesise-/28557527.html>

⁹ https://www.institutocolumbus-ks.com/publikimet/Raporti_DEPOJA%20E%20KEQP%C3%8BRDORIMEVE%20FARMACEUTIKE.pdf

¹⁰ <https://msh.rks-gov.net/ep-content/uploads/2013/11/Lista-Esenciale-sipas-VEN-dhe-ABC-Indikatoreve.pdf>, fq. 10

¹¹ <http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js2281e/4.html>

¹² <https://www.surroi.net/2015/>

“Problemi” i insulinave

Një nga çështjet më të diskutuara për përbërjen e Listës Esenciale është pa dyshim edhe çështja e insulinave. Në Kosovë tash e disa vite është një debat i fortë për insulinat. Ministria e Shëndetësisë blen dy lloje të insulinave, atë analoge dhe atë humane. Deri në vitin 2012, MSh-ja ka blerë vetëm insulina humane. Nga viti 2012 kur është bërë revidimi i LE-së, MSh-ja ka filluar të kontrakttojë edhe insulinën analoge e që kostoja e saj është shumë herë më e shtrenjtë se ajo humane. Diskutime të mëdha janë duke u zhvilluar edhe në mbledhjet e komitetit për revidimin e Listës Esenciale. Mirëpo profesionistët nuk shohin dallime të mëdha në mes këtyre dy lloj insulinash, përveç kohës së reagimit. Një profesionist i kësaj fushe e përkufizon dallimin me një shembull të rëndomtë: ju duhet të shkoni në katin e pestë, keni mundësi ta përdorni liftin ose t'i ngjitni shkallët ¹³. Pra, destinacioni dhe pika përfundimtare është e njëjtë, dallon vetëm rrugëtimi. Për këtë para hartimit final të LE-së duhet të argumentohet nëse Kosova ka pozitë komode që të zgjedhë një bar me veprim më të shpejtë përkundër që çmimi është shumëfish më i lartë se një bar me efekt pothuajse të njëjtë por me veprim të ngadalshëm. Një gjë e tillë do të duhej të diskutohej po ashtu mbi bazën e asaj se si është rritur përdorimi i insulinave analoge nga vitit 2012. Deri në vitin 2012 në Kosovë janë përdorur insulinat humane, nga vitit 2013 ka nisur kalimi i shpejtë në insulina analoge gjë që ka bërë rritjen shumë të madhe të shpenzimeve për këtë kategori të produkteve. Insulinat analoge janë pesëfish më të shtrenjta sesa insulinat humane ¹⁴. Janë tri lloje të insulinave analoge. Ato janë: Insulina Analoge me veprim të shpejtë, Insulina Analoge me veprim të zgjatur dhe Insulina Analoge Bifazike. Çmimi i tri llojeve të këtyre insulinave nis nga 5 - 7.50 varësisht për cilin lloj bëhet fjalë. Deri tash MSh-ja e as profesionistët shëndetësor as se kanë sqaruar e as argumentuar arsyen se pse mjekët kanë rritur përdorimin e insulinave analoge përkundër koston shumë të lartë të tyre në treg. Në atë çfarë ka thënë MSh-ja për media vetëm ka sqaruar se kërkesat e institucioneve publike shëndetësore janë rritur për këto lloje të insulinave ndërsa është zvogëluar për insulinat humane që janë shumë më të lira me çmim. Në total për 2017-n sasi orientuese për tri llojet e insulinës ka qenë 177, 050 njësi, ndërsa për 2018-n janë shumëfishuar kërkesat, në 554.932 njësi. Në një rekomandim të Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSh) thuhet se shtimi i insulinave analoge mund të çojë në një pabarazi më të madhe mes të trajtuarve dhe të patrajtuarve, që është shqetësimi më i madh i OBSh-së për vendet në zhvillim dhe të atyre të pazhvilluara, si në rastin e Kosovës ¹⁵. “Kur kësaj çështjeje ia shtojmë faktin se nuk ka dëshmi shkencore, klinike mbi superioritetin e insulinës analoge në raport me insulinën humane dhe asaj sintetike humane, por ka vetëm një efekt shumë modest gati të papërfillshëm dhe ky dallim në cilësi është shumë i paqartë. Pastaj aplikimi vetëm i insulinës analoge mund të çojë në faktin se insulina humane dhe sintetike humane të bëhet e ‘vjetruar’, që do të ishte me pasoja fatale për shëndetin publik. Ky është një shqetësim i veçantë për popullsinë në rritje me diabet të tipit 2.

¹³ Nga diskutimet brenda komitetit për revidim të LE - dt. 10.10.2018

¹⁴ <http://zeri.info/ekonomia/206390/ministria-e-shendetesise-shpenzon-miliona-euro-per-insulina-te-shtrenjta/>

¹⁵ Po aty

REKOMANDIMET

- HARTIMI I LE-SË RREZIKOHET NGA OPERATORË TË FUQISHËM EKONOMIKË, TË CILËT MUND TË PËRPIQEN TË NDIKOJNË TEK ANËTARËT E KOMITETIT;
- MSH-JA KA BËRË NJË HAP POZITIV ME KRIJIMIN E NJË KOMITETI TË GJERË PËR KRIJIMIN E LE-SË PËR SHKAK TË RREZIKUT TË NDIKIMIT;
- NGA TAKIMET E MBAJTURA DERI MË TANI DO TË JETË JASHTËZAKONISHT SFIDUES REDUKTIMI I PRODUKTEVE TË PATENTUARA QË ZAKONISHT KANË ÇMIME SHUMË TË LARTA;
- PROCESI I REVIDIMIT DO TË VËSHTIRËSOHET NGA PRODUKTET E SHTRENJTA QË JANË NË SASI TË VOGËL, POR QË PAS FUTJES NË LE NUK KA GARANCI SE SASIA E PLANIFIKUAR NUK DO TË RRIET;
- MSH- JA DUHET TË BËJË ZGJIDHJE PËR PRODUKTET E DOMOSDOSHME QË KANË QENË EDHE NË LE PARAPRAKE, POR PËR TË CILAT NUK KA INTERESIM NGA OPERATORËT EKONOMIKË;
- ËSHTË E RËNDËSISHME QË LE TË JETË NË PËRPUTHJE TË PLOTË ME BUXHETIN QË NDANË KOSOVA PËR BARNAT DHE TË JETË NË NJË LINJË ME 100 PËR QIND TË PLANIFIKIMIT TË INSTITUCIONEVE SHËNDETËSORE.

Instituti Columbus

Rr. Nënë Tereza 31/b

10000 Prishtinë

Republika e Kosovës

T. +377 44 555 404; +386 49 664 074

E. info@instituticolumbus-ks.com

W. instituticolumbus-ks.com